

Miten erikoiskaupan alalla nähdään vastuullisuus?

*Vastuullisuuskyselyn tulokset 03/2024
Tiivistelmä*

susta
partners

Kyselyn tausta ja tarkoitus

Kyselyn tekijät: ETU ry & Susta Partners

Tavoitteet

- Kerätä ymmärrystä siitä, missä vaiheessa Erikoiskaupan liiton jäsenyritykset ovat vastuullisuuden kehittämisen suhteen
- Ymmärtää, millaiset asenteet, motivaatiot, kipupisteet erikoiskaupan yrityksillä on vastuullisuuskehittämisen suhteen
- Pohjustaa sitä, millaisia teemaan liittyviä konkreettisia työkaluja ja materiaaleja Etu voisi jäsenistölleen tarjota

Lopullinen vastaajamäärä = 37.

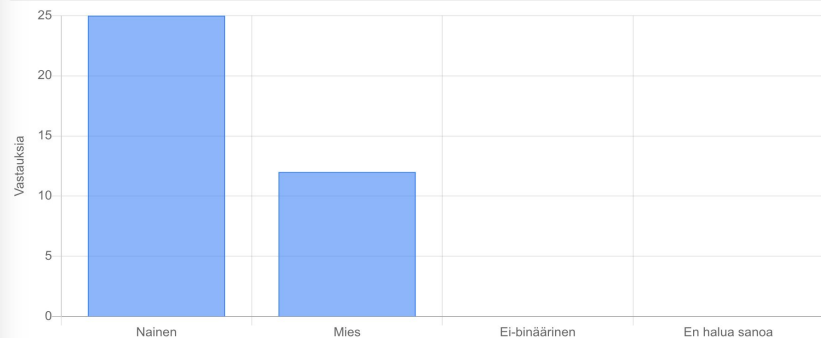

Vastaajien taustat

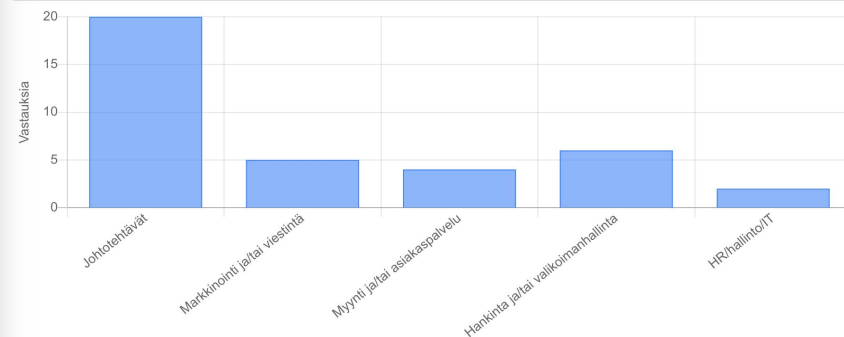
Vastaajat johtotason keski-ikäisiä naisia

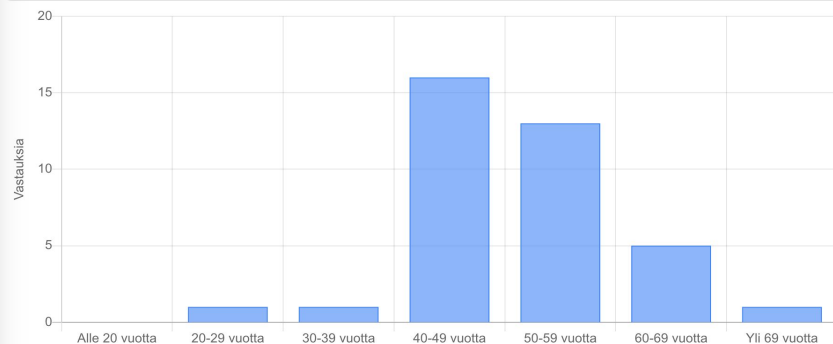
Sukupuolesi

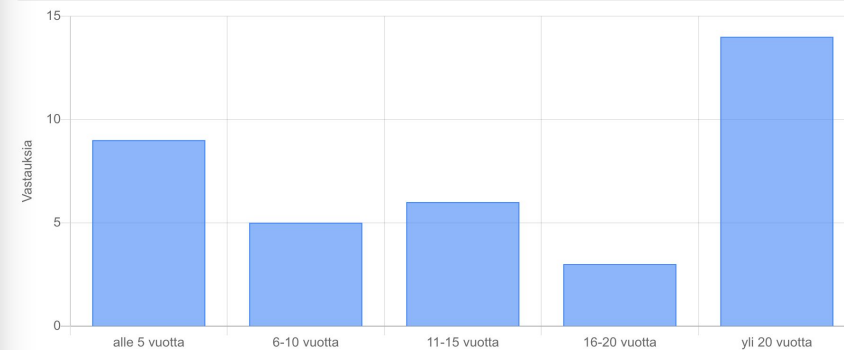
Pääasiallinen työnkuvasi tai -roolisi?

Ikäsi

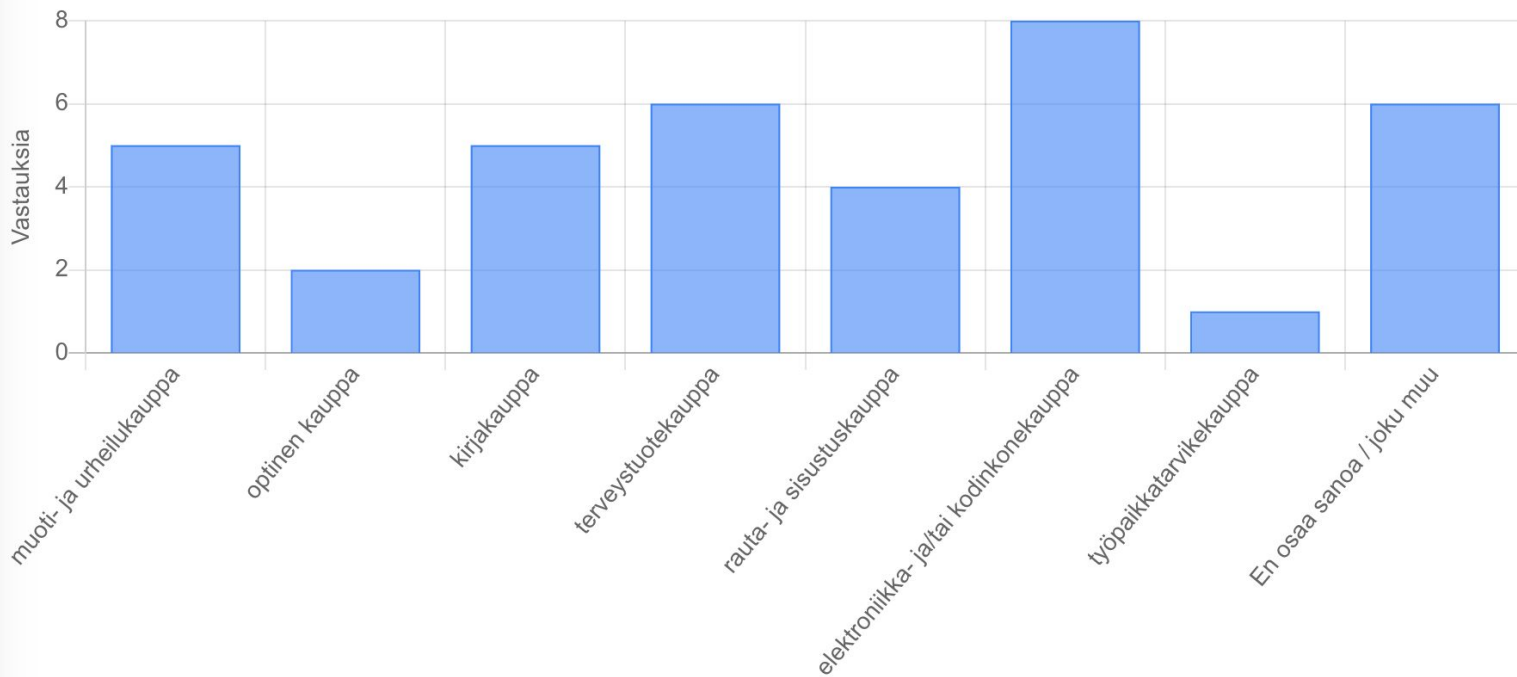
Työkokemuksesi kyseisessä tehtävässä

Vastauksia kaikilta erikoiskaupan aloilta

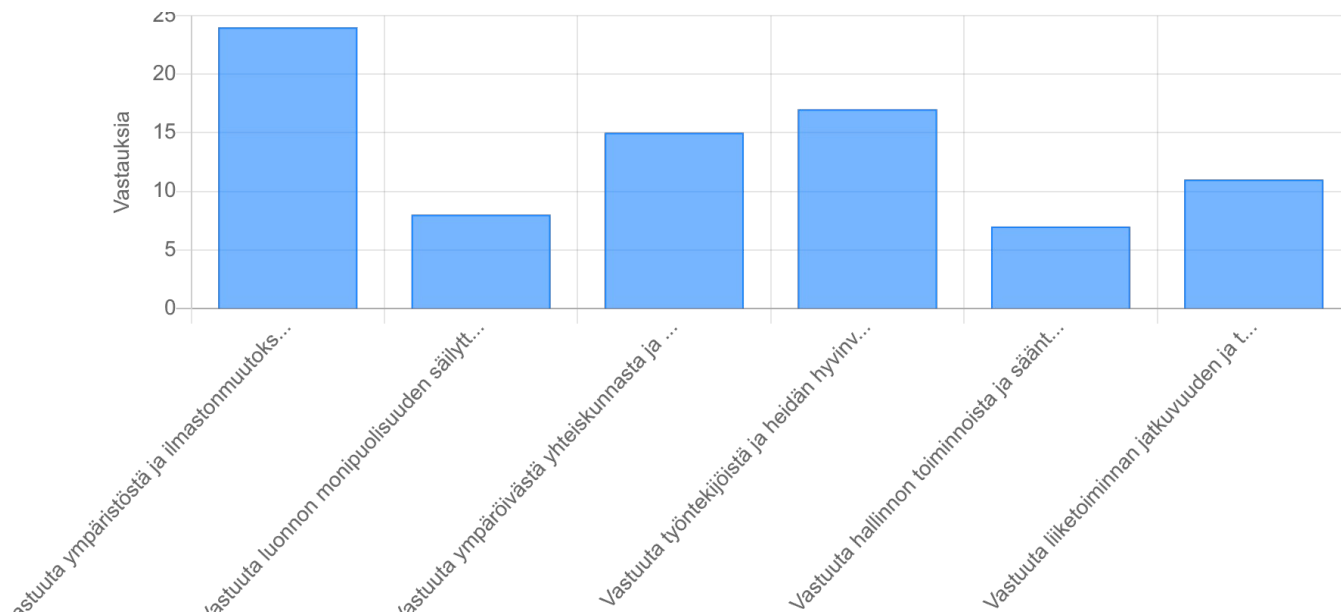
Yrityksesi toimiala

Miten vastuullisuus nähdään yleisesti?

Miten määrittelet yrityksen vastuullisuuden? Mitä vastuullinen liiketoiminta sinulle tarkoittaa? Valitse 2 sinulle tärkeintä.

Tärkeimmiksi koettiin:

1. Ympäristö
2. Työntekijät
3. Yhteiskunta

joita 1-3

Eniten mainintoja:

1. Kierrätys tai lajittelu (24)
2. Tuotteet (18)
3. Pakkaus tai materiaali (15)

1. Kierrätys tai lajittelu (24)
2. Tuotteet (18)
3. Pakkaus tai materiaali (15)

Millaisia sinulle merkityksellisiä vastuullisuustekoja olet huomannut muiden yritysten tekevän? Kirjoita 1–3 esimerkkiä.

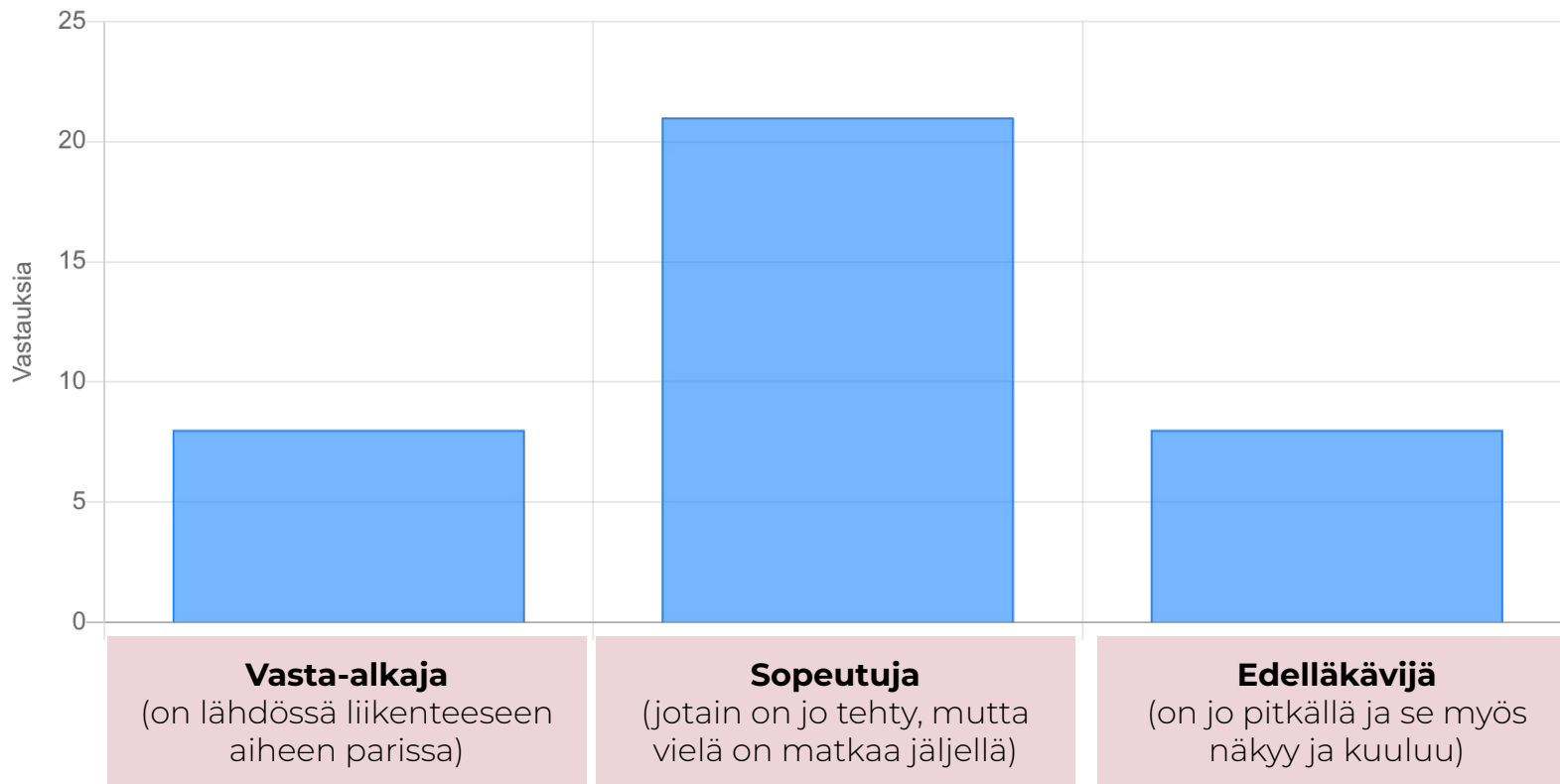
- **Sertifioivat** toimintaansa.
- aika lailla **samoja** kuin mitä me itsekkin teemme
- - sähköautoihin siirtyminen - kierrätystä korostetaan - **pakkausmateriaaleja** vaihdetaan ekologisempiin vaihtoehtoihin
- Aika **vähän**. Lähinnä yritykset optimoivat energian ja raaka-aineiden kulutusta ja välttävät huonoja hankintakanavia.
- Henkilöstön hyvinvointi hankintaketjun läpinäkyvyys ESG datan järjestelmällinen keräys ja ylläpito
- Omalla alallani keskitetty vastuullisesti tuotettuihin **tuotteisiin**
- En ole paljoakaan seurannut oman alan yrittäjien tekoja, mutta täytyy ottaa puheeksi jossakin tilanteessa.
- Yritysten prosessien hiominen vastuullisemmiksi - tässä voi olla eri tapoja riippuen toimialasta.
- Kompensoivan hiilipäästöjä. Vähentävän esim pakkausmuovia ja raportoiden asiasta volyymiperusteisesti. Käyttävän kierrätysmateriaaleja tavoiteasetantaan perustuen.
- Ympäristövastuutekoja: hiilineutraalisuus valmistuksessa ja kuljetuksessa. Korostetaan tuotevalintojen ympäristöystävällisyyttä.
- Pakkausmateriaalien vaihto ekologiisiin. Vastuullisuusohjelmat. **Hiilijalanjäljen kompensointi.**
- Paperin säästö -kuitit / valkaisematon paperi. Uusiutuvien/ uudelleen käytettyjen materiaalien käyttö tuotteissa.
- Kiertotalousliiketoimintamallien käyttö: palvelumallit, esim. jakamistalous, korjaamispalvelut. Uudistava ja ennallistava toimiminen --> liiketoiminnasta ihminen tai ympäristö hyötyy tai korjaantuu.
- Ajamisen vähentäminen
- Energian käytön vähentäminen, sosiaalisesta vastuusta huolehtiminen

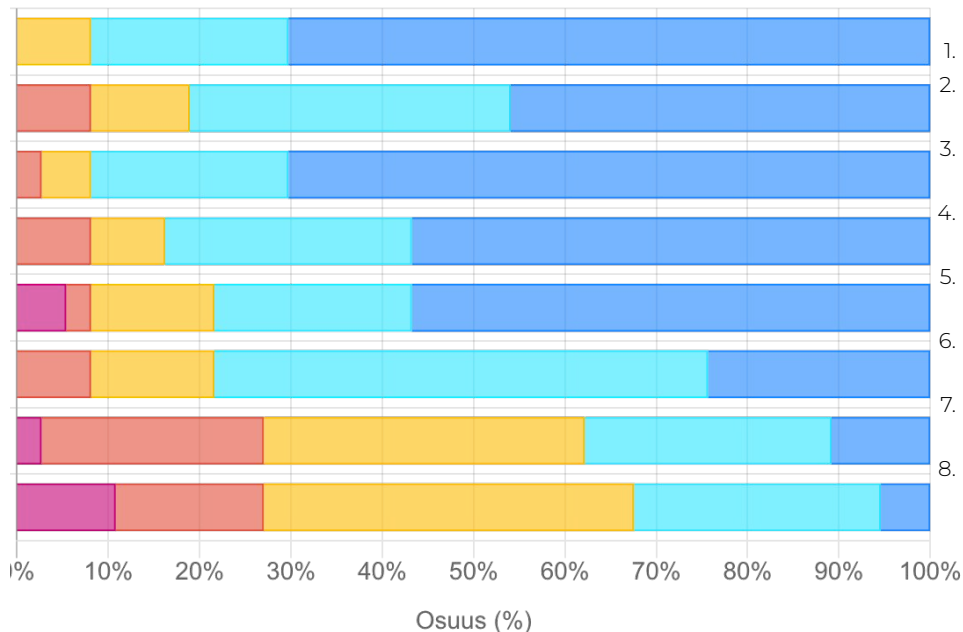
Millaisia sinulle merkityksellisiä vastuullisuustekoja olet huomannut muiden yritysten tekevän? Kirjoita 1–3 esimerkkiä.

- Sähköisen puhtaamman liikenteen edistäminen, CSPR:ään valmistautuminen.
- Biodiversiteettityö, elämiseen riittävän palkan varmistaminen toimitusketjussa, tieteeseen perustuvat ilmastotavoitteet.
- Vastuu työntekijä
- Kiertotalouden periaatteiden luominen ja noudattaminen. Kattava **raportointi** Hiilineutraalisuustoimet
- Raportointi hiilijalanjäljestä
- Lahjoitukset ilmastomuutoksen vastaiseen työhön. Vähentämällä resursseja. Siirtymällä enemmän etätyöskentelyyn, jolloin fyysinen toimisto ei enää tarpeellinen ja tällöin myös ei tuoteta niin paljon ilmansaasteita työmatkoilla ja rakennuksien lämmittämisellä yms.
- Eko pakkaukset
- - **Hiilijalanjäljen vähentäminen** omalla toiminnalla - Vastuulliset toimittajavalinnat
- Huomion kiinnittäminen/läpinäkyvyys valmistusolosuhteisiin (ei riistoa). Valmistusmateriaalien huolellinen valinta, jolloin tuotteen käyttöikä pitenee ja hiilijalanjälki pienenee. Myös raaka-aineiden/materiaalinen kestävä ja ekologinen tuottaminen/kasvattaminen tärkeää.
- Monimuotoisuuden, yhdenvertaisuuden ja inklusiivisuuden aiheet ovat nousseet ilahduttavasti esille vastuullisuuskentässä. Vastuullisuus ei ole pelkkää ympäristövastuuta!
- vastuulliset materiaalit
- Hiilijalanjäljen pienentäminen, taloudellinen vastuu
- Aurinkoenergian hyödyntäminen
- Selkeät vastuullisuuden prosessit ja vastuullisuustiekartan toteuttamiseen on resursoitu
- 1. Hiilijalanjälken ja/tai luonnonvarasäästöjen laskenta ja niistä viestiminen kuluttajalle helpolla ja konkreettisella tavalla (esim. tuotetasolla). 2. Käytettyjen tuotteiden ottaminen osaksi valikoimaa. 3. Kumppanuudet uusia tuotteita myyvien kauppojen ja uudelleenkäyttötoimijoiden välillä.
- Kierrätystoimet ainakin näkyvästi esillä. Ja metsien hyvä hoito.

Missä vaiheessa koet organisaatiosi olevan vastuullisuusasioissa?

Miten koet vastuullisuuden yleisesti?

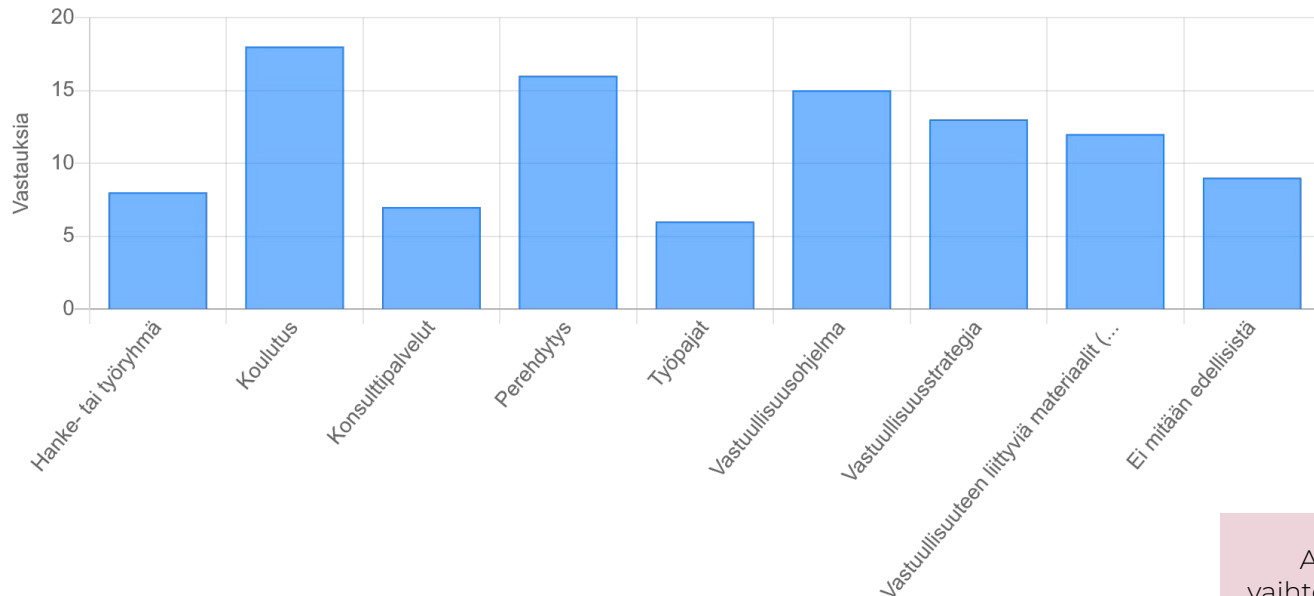

1: 1 Täysin eri mieltä 2: 2 3: 3 4: 4 5: 5 Täysin samaa mieltä

1. Mielestäni vastuullisuuteen sitoutuminen on yhä tärkeämpää
2. Mielestäni vastuullinen liiketoiminta lisää myös yrityksen kannattavuutta
3. Mielestäni vastuullisuus on tärkeä osa yrityksen brändimielikuvaa
4. Mielestäni vastuullisuuteen sitoutuminen antaa työlleni lisää merkitystä
5. Huomaan työssäni koko ajan enemmän vastuullisuuteen liittyviä teemoja ja tarpeita
6. Oma organisaationi on mielestäni sitoutunut vastuullisuuteen
7. Oma organisaationi viestii vastuullisuusteemoista mielestäni selkeästi
8. Oma organisaationi viestii vastuullisuusteemoista mielestäni riittävästi

Vastuullisuus koetaan yhä tärkeämpänä asiana yleisesti, mielikuvan ja kannattavuuden kannalta. Se myös antaa merkitystä työlle. Sitoutumistakin löytyy, mutta viestimisessä on kehittämisen varaa.

Millaisia vastuullisuuteen liittyviä ohjeita, tietoa tai apua oma organisaatiosi tarjoaa henkilöstölleen? Voit valita usean vaihtoehdon.

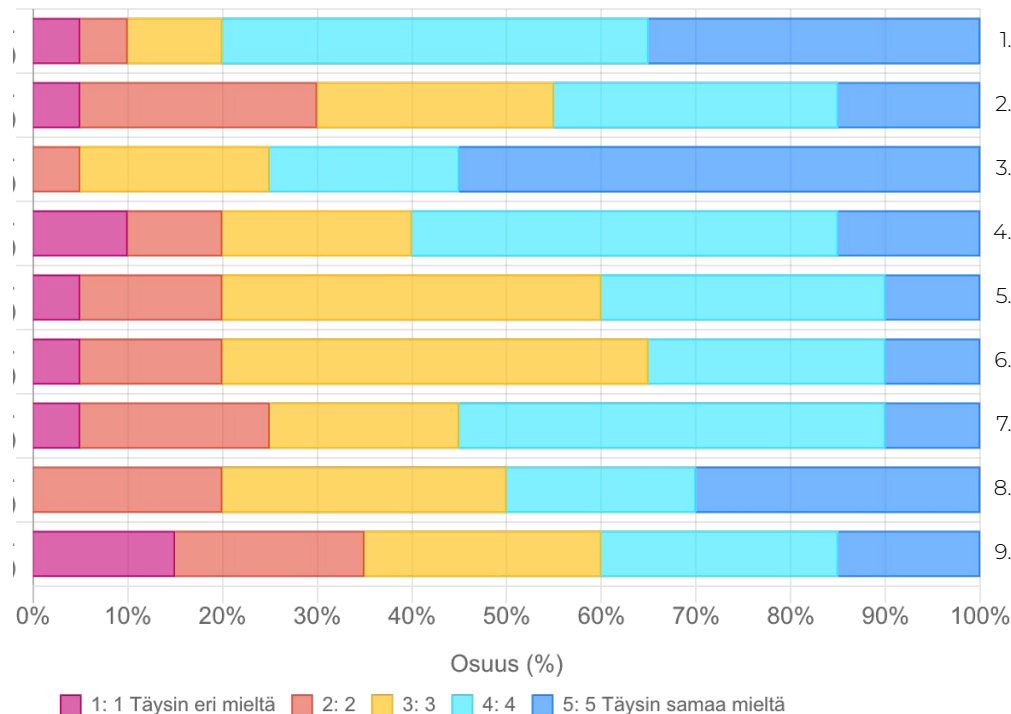
Apua ja materiaaleja tarjotaan vaihtelevasti. 24% ei ole saanut mitään ohjeita tai apua.

76% on kokenut saamansa avun hyödylliseksi tai osittain hyödylliseksi.

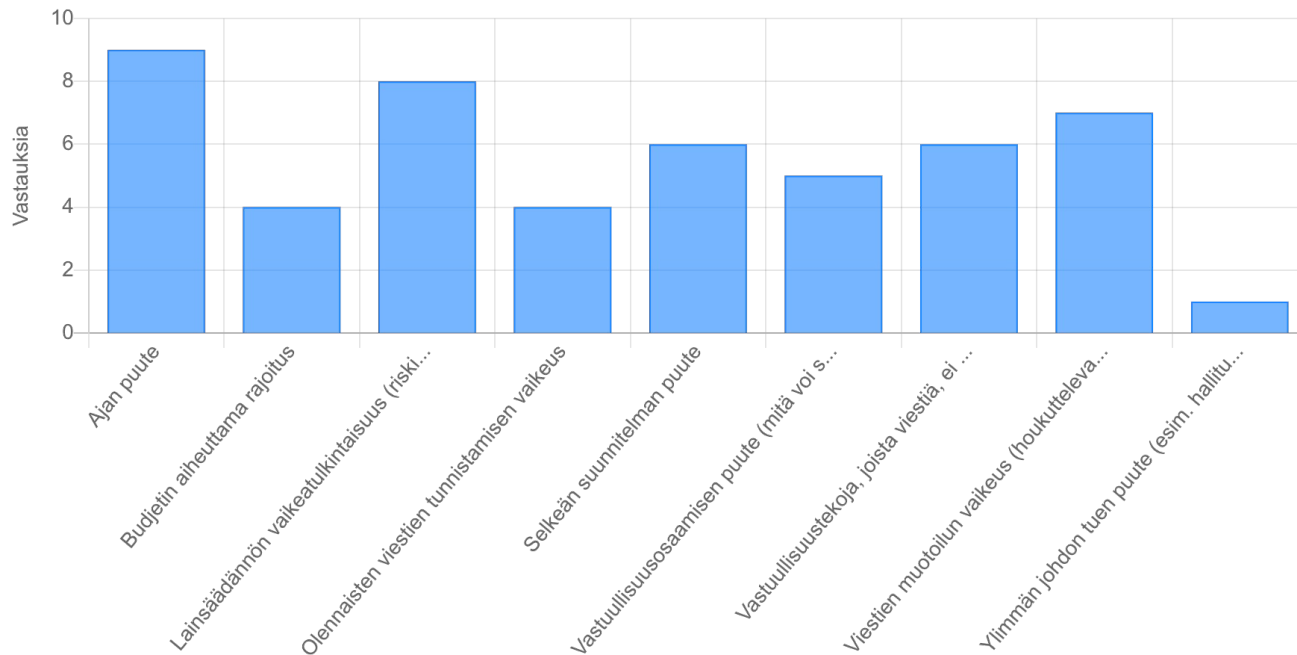
Johtajien mietteitä

Miten vastuullisuusteema näkyy omassa työssäsi?

Perusperiaatteet ymmärretään ja johdon tuki on olemassa. Myös hyötyä nähdään, mutta sidosryhmien tarpeet sekä sisäiset vastuut ja resurssit ovat hukassa.

Mitkä ovat mielestäsi 3 suurinta estettä, joiden vuoksi oma organisaatiosi ei viesti vastuullisuusteemoista nykyistä näkyvämmiin

Eniten mainintoja:

1. Ajan puute
2. Lainsäädännön vaikeatulkintaisuus
3. Viestien muotoilun vaikeus

Miten muuten edistäisit vastuullisuustyötä organisaatiossasi?

- Kaikki lähtee valmistavan teollisuuden kiinnostuksesta, myyntiyhtiöt eivät voi enempää tehdä mitä on saatavilla.
- **Selkeät vastuut, selkeä suunnitelma ja kääri hihat.**
- Se tehdään jo mihin resurssit riittävät
- **Luomalla vastuullisuusstrategian.**
- Vastuullisuustyö tehdään asiakkaalle ja yhteiskunnalle, ei omalle henkilökunnalle. Suurempi vaikutus saadaan, jos osaamme siirtää merkittäviä vastuullisuuskäytäntöjä omaan B2B-asiakaskuntaamme. Toki henkilöstö toteuttaa.
- **Vastuullisuus pitää tulla strategiasta toimintasuunnitelmiin ja niiden etenemistä pitää valvoa.** Eli ne kuuluu ottaa johdettavien asioiden sateenvarjon alle nyt niistä on helppo luistaa koska ovat monille toimijoilla vain korulauseita strategioissa.
- Hankkimalla tietoa.
- Median kautta kuluttajille ja sidosryhmille tarkempaa tietoa vastuullisista käytännön teoista
- Pienessä organisaatiossa, jossa ei ole omaa tuotannollista toimintaa, on vaikea lisätä vastuullisuutta.
- **Lisäisin yhteistyötä eri toimijoiden kanssa kiertotalousmahdollisuuksien kehittämiseksi.**
- **Kysymällä koko henkilökunnalta ideoita ja ajatuksia vastuullisuustyöhön.**
- Tavoitteena on työstää vuonna 2024 yrityksellemme vastuullisuusstrategia jotta voimme oikeasti pukea vastuullisuuden sanat teoksi ja pilkkoa strategiassa vastuullisuuden teemat eri alakategorioihin ja konkreettisiin toimiin ja mittareihin.
- Keskustelemalla ja seuraamalla kehitystä
- **Tietoisuuden lisääminen organisaatiossa ja asiakasrajapinnassa työskenteleville**
- **Lisäisin koulutusta ja myös työkaluja pitäisi tehostaa.**
- **Jatkossa laajempi käsitys siitä, mikä kaikki liittyy vastuullisuuteen, ja miten näitä asioita meillä edistetään.**
Tunnistamalla, mitä kaikkea vastuullisuuteen liittyy, voidaan näitä asioita paremmin kehittää suunnitelmallisesti. Kasvattamalla kiertotalouteen liittyvää liiketoimintaamme myös vastuullisuusteoistamme tulee merkittävämpiä.

Muiden vastaajien mielteitä

Huomioita seuraavasta datasta

Vastaajia seuraavasti:

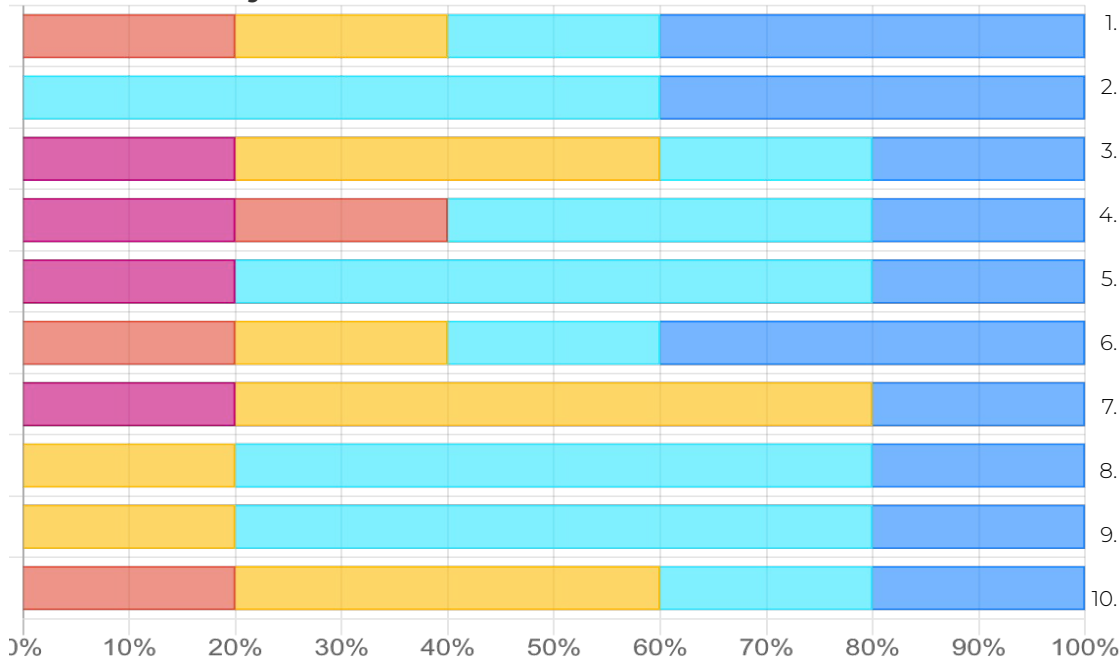
- Markkinointi ja/tai viestintä 5kpl
- Myynti ja/tai aspa 4kpl
- Hankinta ja/tai valikoiman hallinta 6kpl
- HR / hallinto / IT 2kpl

→ vastausmäärät eivät riitä perusteluihin johtopäätöksiin, mutta huomio kannattaa kohdentää vertailevaan dataan ja avoimiin kommentteihin

Miten vastuullisuusteema näkyy omassa työssäsi?

Markkinointi ja viestintä

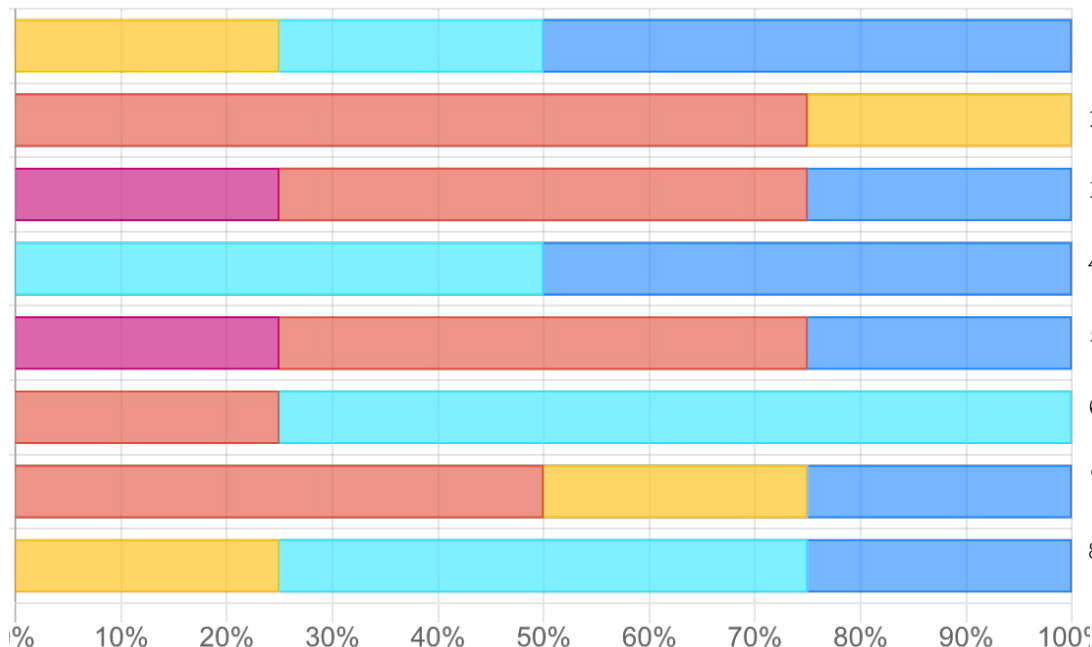

1: 1 Täysin eri mieltä 2: 2 3: 3 4: 4 5: 5 Täysin samaa mieltä

Miten vastuullisuusteema näkyy omassa työssäsi?

Myynti ja aspa

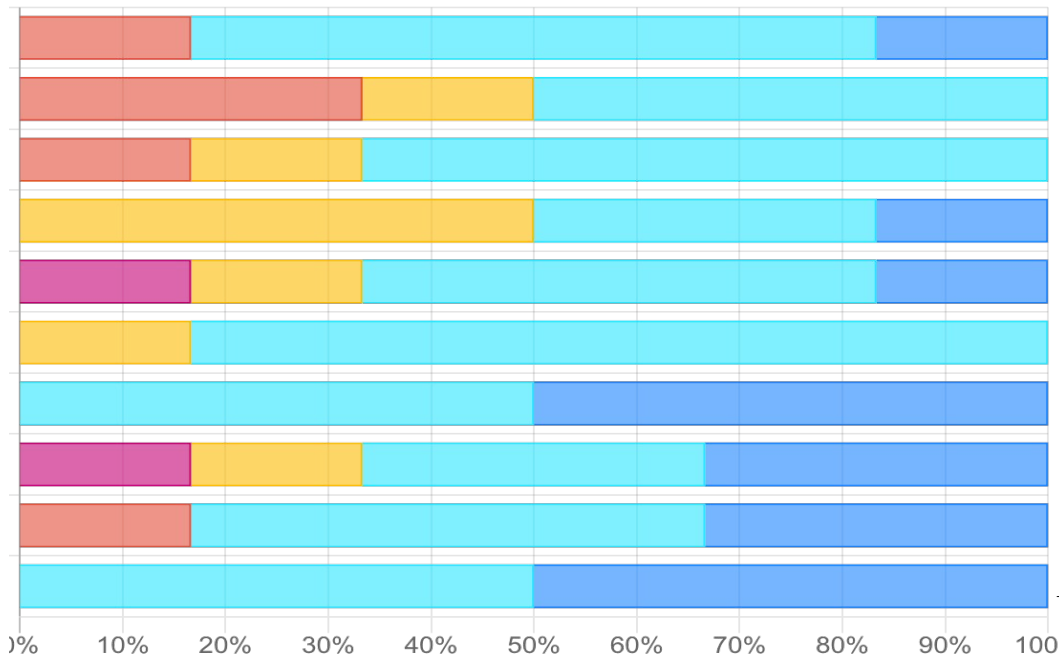
1. Organisaatiossani ymmärretään vastuullisuuteen liittyvät perusperiaatteet
2. Organisaationi tarjoaa tarpeeksi koulutusta ja tietoa vastuullisuuteen liittyen
3. Organisaationi tarjoaa minulle tarvittavat ohjeet ja materiaalit vastuullisuuteen liittyen
4. Organisaatiossani on selvää, kuka vastaa vastuullisuuteen liittyvistä teemoista ja niiden viestinnästä
5. Organisaatiossani viestitään vastuullisuusteemoista suunnitelmallisesti
6. Minulle on selvää, millaisia tarpeita asiakkaille on vastuullisuuteen liittyen
7. Minulle on selvää, mitä voin sanoa asiakkaille vastuullisuuteen liittyen
8. Kohtaan omassa työssäni vastuullisuuteen liittyviä keskusteluita yhä useammin

1: 1 Täysin eri mieltä 2: 2 3: 3 4: 4 5: 5 Täysin samaa mieltä

Miten vastuullisuusteema näkyy omassa työssäsi?

Hankinta ja valikoima

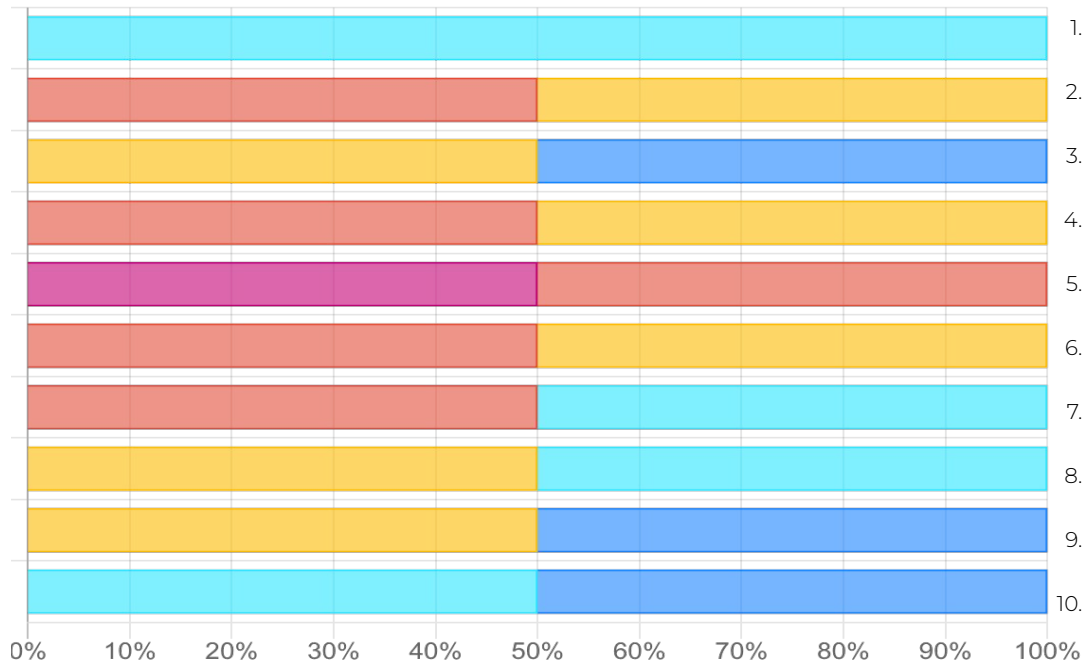
1: 1 Täysin eri mieltä 2: 2 3: 3 4: 4 5: 5 Täysin samaa mieltä

1. Organisaatiossani ymmärretään vastuullisuuteen liittyvät peruseriaatteet
2. Organisaationi tarjoaa tarpeeksi koulutusta ja tietoa vastuullisuuteen liittyen
3. Organisaationi tarjoaa minulle tarvittavat ohjeet ja materiaalit vastuullisuuteen liittyen
4. Organisaatiossani on selvää, kuka vastaa vastuullisuuteen liittyvistä teemoista ja niiden viestinnästä
5. Organisaatiossani viestitään vastuullisuusteemoista suunnitelmallisesti
6. Minulle on selvää, millaisia tarpeita asiakkailta tai tavarantoimittajilla on vastuullisuuteen liittyen
7. Vastuullisuuteen liittyvät vaatimukset ja toiveet näkyvät tuotevalikoimamme kehittämisessä
8. Tavarantoimittajat tarjoavat vastuullisia vaihtoehtoja aikaisempaa enemmän
9. Minulle on selvää, mitä voin sanoa asiakkaille tai tavarantoimittajille vastuullisuuteen liittyen
10. Kohtaan omassa työssäni vastuullisuuteen liittyviä keskusteluita yhä useammin

Miten vastuullisuusteema näkyy omassa työssäsi?

HR ja hallinto

1: 1 Täysin eri mieltä 2: 2 3: 3 4: 4 5: 5 Täysin samaa mieltä

1. Organisaatiossani ymmärretään vastuullisuuteen liittyvät peruseriaatteen
2. Organisaationi tarjoaa tarpeeksi koulutusta ja tietoa vastuullisuuteen liittyen
3. Organisaationi tarjoaa minulle tarvittavat ohjeet ja materiaalit vastuullisuuteen liittyen
4. Organisaatiossani on selvää, kuka vastaa vastuullisuuteen liittyvistä teemoista ja niiden viestinnästä
5. Organisaatiossani viestitään vastuullisuusteemoista suunnitelmallisesti
6. Minulle on selvää, millaisia tarpeita ja toiveita työntekijöillä (nykyisillä tai potentiaalisilla) on vastuullisuuteen liittyen
7. Vastuullisuuteen liittyvät vaatimukset näkyvät prosesseissamme ja/tai järjestelmissämme
8. Palvelukumppanimme tarjoavat vastuullisia vaihtoehtoja aikaisempaa enemmän
9. Minulle on selvää, mitä voin sanoa henkilöstölle vastuullisuuteen liittyen
10. Kohtaan omassa työssäni vastuullisuuteen liittyviä keskusteluita yhä useammin

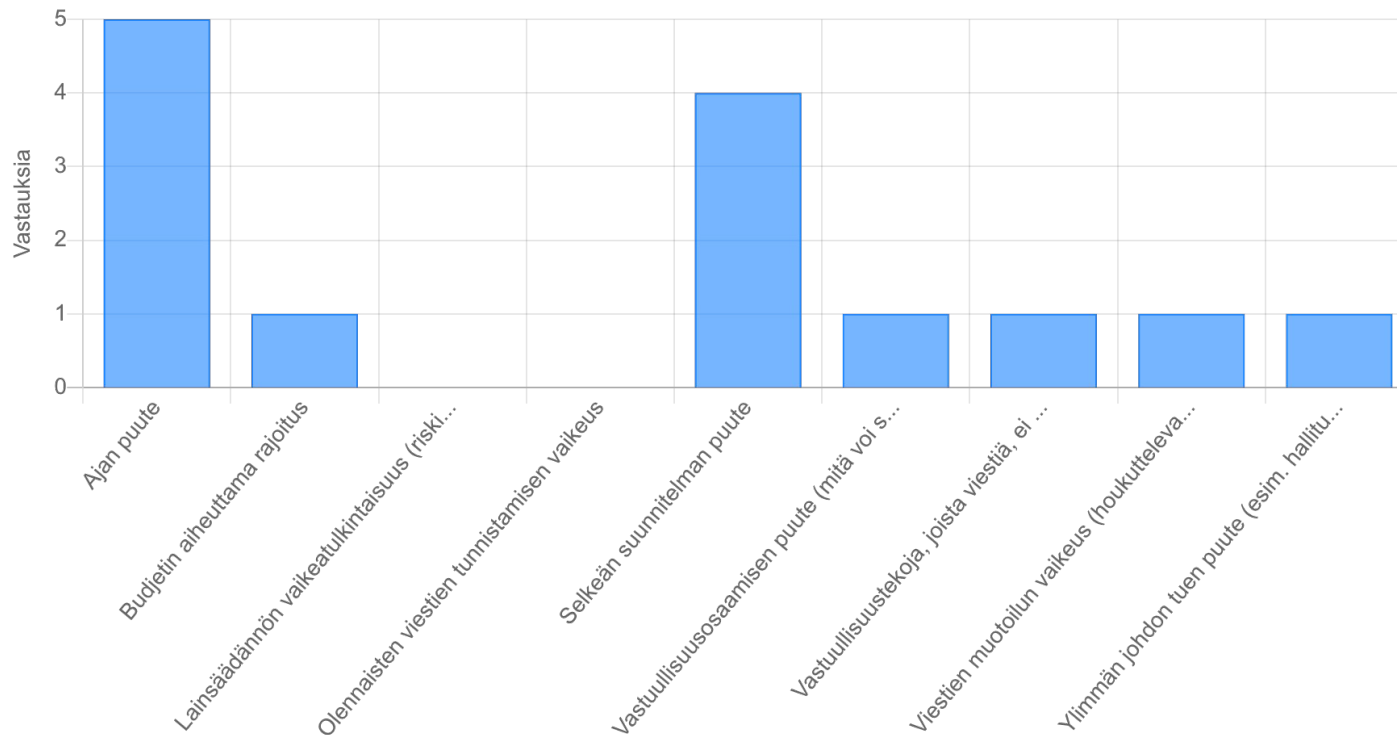

Listaa tähän 3 tärkeintä vastuullisuusmateriaalia tai -tietoa, jonka organisaatiosi voisi tarjota sinulle helpottaakseen arkeasi. MUUT

- Toimin itse yrityksen vastuullisuusasiantuntijana, mutta toivoisin **konsulttia** joka auttaisi esim. kokonaisvaltaisen vastuullisuusohjelman luomisessa. Ja myös tavarantoimittajien yhteistyöhön, miten kannattaa toimia tehokkaimmin vastuullisuustyössä kaikkia palvellen (datan keruu, päästöjen pienentäminen, muut vastuullisuuden kehitettävät asiat)?
- **Koulutus Perehdytys Työpajat**
- aika vähän, lähinnä tuotteiden valmistajien omaa tietoa
- **Budjetti**, yhteiset **työpajat** muun henkilökunnan kanssa, **johdon sitoutuminen**
- Yleisesti koostettuna yhteen **suunnitelma tai strategia**, lisäksi sisäistä **koulutusta** tai tietoa asiasta.
- Organisaatiossa teen tuotesuunnittelua, viestintää, markkinointia ja myyntiä - yksin. Tuotetiedoissa alusta alkaen, jo yli 13 vuotta sitten tuotu esiin vastuullisuus. Esite pakataan tuotteiden mukaan jälleenmyyjille. Yhteydenotoissa kerrotaan tuotteista.
- Mikä on yrityksen **vastuullisuusstrategia, suunnitelma** kuinka vastuullisuutta toteutetaan yrityksessä, alihankkijoiden **auditoinnit**
- Olen yksityisyrittäjä omassa pienessä kuplassani ja kaikki **tieto**, mitä saan hankittua on tärkeää.
- ESG datan kerääminen ja hyödyntäminen
- Ymmärrettävä **vastuullisuusstrategia. Tavoitteita** osastoittain - jokaiselle jotain. **Konkretiaa**, miten kukin voi ja pystyy vaikuttamaan tavoitteiden saavuttamiseen. Ei kylttejä seinille vaan valtuutus tehdä päätöksiä vastuullisuus edellä, mikä usein tarkoittaa kalliimpia hintoja.
- **Vastuullisuusohjelma** Käytännön ohjeet miten vastuullisuusasiat voi huomioida omassa työssä
- Ajantasaiset **katsaukset** rakentamislain kehityksestä ja vaatimuksista tuotetiedolle
- vastuulliset materiaalit koostetusti tehdaslistat
- Vastuullisuus kaiken kaikkiaan on laaja käsite. Jokapäiväiseen työhön tarvitsisi räätälöidyimmät/tiiviimmät **ohjeet** miten toimia.
- Monipuolista **koulutusta** ja **tietoa** asiasta tarvitaan.
- **Koulutusta** lisää, viestintäkanavat kuntoon, vastuullisuus osaksi **strategioita**

“Erityisaloille kohdistettua koulutusta ei ole helpolla löydettävissä.”

Mitkä ovat mielestäsi 3 suurinta estettä, joiden vuoksi oma organisaatiosi ei viesti vastuullisuusteemoista nykyistä näkyvämmin? MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ

Miten muuten edistäisit vastuullisuusmarkkinointia ja -viestintää organisaatiossasi? MUUT

- Omassa vastuullisuusviestinnässämme pyrimme aina kertomaan konkreettisia toimia ja avaamaan asioita niin paljon, että tehdyt toimet aukeaisivat mahdollisimman hyvin asiakkaalle.
- Minusta **pitäisi enemmän puhua sosiaalisesta vastuusta**. Suomessa unohdetaan sosiaalinen vastuu, kun oletetaan, että eihän täällä mitään pahaa tapahdu tiukan lainsäädännön takia. Yhteisöllisyys ja työhyvinvointi voisi näkyä enemmän meidän viestinnässä.
- Toisin vastuullisuusmarkkinoinnin **osaksi verkkokauppaa, uutiskirjeitä ja somea**. Ripotellen kaikkiin kanaviin.
- **Tietoisuuden** lisäämisellä ja **strategian** laatimisella.
- Selkeä vastuullisuuden **vuosikello** esim. sosiaalisessa mediassa
- Vastuullisuussuunnitelma/**strategia**, jota ryhdymme työstämään
- Pitäisi laatia selkeä **vastuullisuussuunnitelma** ja koko henkilöstö pitäisi **sitouttaa** siihen
- kaikkien **sitouttaminen** asiaan
- Lisätä **resursseja**. CBAM, EUDR, CSRD imevät vastuullisuusosaston resurssit eikä ole resursseja tehdä hygieniatasoa enemmän.
- Aloittaa tekemällä **vastuullisuusohjelma** valmiiksi
- Pitäisi lisätä **resursseja** ja perustaa vaikka uusi tiimi, jonka tehtävänä olisi viestiä ja kehittää vastuullisuusasioita.
- sisäistä viestintää pitäisi lisätä
- Enemmän informoida asioista.
- Tällaisessa pienessä organisaatiossa vastuullisuustyö lähtee meistä kaikista työntekijöistä ja johdon tuella.
- **Ylimmän johdon ja hallituksen tulisi ottaa vastuullisuus tiukemmin agendalleen ja osaksi strategiatyötä. Näin se olisi luontevammin osa kaikkea tekemistä.**

Yhteenveto

Tärkeimmät havainnot

- Paljon on edelleen tekemistä. Vastuullisuus nähdään osittain kovin kapeana ympäristövastuuna.
- Vastuullisuus kuitenkin koetaan tärkeäksi ja koko ajan kasvavaksi teemaksi.
- Johdon tuki on hallussa, mutta konkretia puuttuu arjesta.
- Mitä kaivataan lisää: koulutusta, selkeitä ohjeita ja materiaaleja, suunnitelmallisuutta, strategista otetta ja koko organisaation sitouttamista
- Mikä estää edistämästä: ajan ja/tai resurssien puute, suunnitelmallisuuden puute, lainsäädännön vaikeatulkintaisuus, viestien muotoilun vaikeus